

**Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola
Moravská Třebová**

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
pro výchovu a vzdělávání žáků ve školní družině**

DRUŽINA

Identifikační údaje ŠVP

Název školy: Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Moravská Třebová

Identifikační údaje školy a charakteristika školy: jsou samostatnou přílohou tohoto školního vzdělávacího programu, neboť jsou společné pro všechny součásti školy

Název ŠVP: Školní vzdělávací program pro výchovu a vzdělávání žáků ve školní družině

Platnost dokumentu od: 1.9.2014

1.verze: 1.9. 2008

2.verze: 1.9. 2014, č.j. 271/2014 ze dne 27.8. 2014 (školská rada se vyjádřila dne 30.5. 2014) (formální úpravy)

Poznámka:

V celém dokumentu je pod pojmem žák rozuměn žák, žákyně i dítě - obě pohlaví, pod pojmem rodiče jsou rozuměni zákonní zástupci žáka, pod pojmy vychovatelé, vychovatel, vychovatelka, učitel, učitelka jsou vždy rozuměna obě pohlaví.

Obsah

Identifikační údaje ŠVP	2
Obsah	3
Zaměření školní družiny	3
• Návaznost na ŠVP školy	
Uplatňované klíčové kompetence a výchovné a vzdělávací strategie	4
Režimové požadavky	5
• Výchovné a vzdělávací činnosti družiny	
Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví	6
Hodnocení žáků	6
Řád školní družiny	7
Samostatné přílohy:	
Identifikační údaje školy	
Charakteristika školy	

Zaměření školní družiny

Školní družina poskytuje výchovnou péči v době mimo vyučování docházejícím dětem prvního stupně základní školy praktické a základní školy speciální, v případě volné kapacity a po domluvě s ředitelkou školy i dalším dětem, které vzhledem ke stupni svého postižení opouštějí školu v doprovodu rodičů, případně dětem, které jsou vázány na dopravní spoje.

Družina realizuje výchovně vzdělávací činnost ve výchově mimo vyučování zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností, umožňuje žákům přípravu na vyučování.

Zaměřuje se na práci v kolektivu, výběrem aktivit rozvíjí dovednosti žáků - s přihlédnutím k mentálním schopnostem žáků.

Návaznost na ŠVP školy

Činnosti družiny navazují v mnoha směrech na činnosti vycházející ze ŠVP ZŠP a ŠVP ZŠS (dále ŠVP školy) - *ŠVP ZŠP = školní vzdělávací program základní školy praktické; ŠVP ZŠS = školní vzdělávací program základní školy speciální.*

Uplatňovaný plán sociální integrace a pravidla bezpečné jízdy na kole jsou odrazem učebních osnov ŠVP školy předmětů prvouka a vlastivěda. Rekreační činnosti jsou odrazem výuky tělesné výchovy a přírodovědy, zájmové činnosti rozvíjí dovednosti z předmětů výtvarná výchova, estetická výchova a pracovní výchova.

V rámci činností jsou uplatňována také průřezová témata ŠVP školy, zejména osobnostní a sociální výchova (spolupráce a soutěživost, komunikace, poznávací schopnosti, kreativita, sebepoznání apod.) a environmentální výchova (lidské aktivity, životní prostředí, vztah člověka k prostředí atd.).

Uplatňované klíčové kompetence a výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Motivací, vhodně kladenými otázkami a návody vedeme žáky k samostatnému využívání učebnic, materiálů a pomůcek při řešení úkolů.

Volbou aktivit a rozhovorem rozvíjíme u žáků poznání vlastních pokroků.

Kompetence k řešení problémů

Motivací, vhodně volenými aktivitami, kladenými otázkami a návody vedeme žáky k samostatnému řešení úkolů.

Důsledností a jednotným působením vedeme žáky k zautomatizování základních pravidel sebeobsluhy, k dodržování hygienických zásad, pravidel slušného chování a zásad školního a družinového řádu.

Na modelových situacích učíme žáky přivolat pomoc.

Kompetence komunikativní

Důsledností a jednotným působením vedeme žáky k zautomatizování základních pravidel slušného chování a zásad školního a družinového řádu.

Zařazováním skupinové práce učíme žáky pracovat v kolektivu, vyjadřovat své názory a postoje.

Různě volenými skupinovými aktivitami rozvíjíme u žáků dovednost komunikovat s ostatními.

Kompetence sociální a personální

Různě volenými aktivitami a individuálním přístupem posilujeme u žáků jejich sebevědomí.

Při hrách formou pozorování a rozhovorem vedeme žáky k rozpoznání nevhodného a rizikového chování a k tolerování jiných názorů.

Různě volenými skupinovými aktivitami rozvíjíme u žáků dovednost vytvářet vztahy k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Kompetence občanské

Na modelových situacích učíme žáky požádat o pomoc, když se necítí zdrávi, nebo když je něco trápí.

Důsledností, jednotným působením a vlastním příkladem vedeme žáky k respektování společenských norem a pravidel soužití.

Zařazováním relaxačních aktivit nabízíme žákům možnosti osobní psychohygieny.

Kompetence pracovní

Vhodnou motivací, využíváním názorných pomůcek i vzorů hotových výrobků a individuálním přístupem aktivizujeme žáky k účasti na skupinových i individuálních pracovních činnostech, při kterých rozvíjejí své základní pracovní dovednosti.

Kladným hodnocením, rozhovorem a volbou činností vedeme žáky k zájmu o rozvíjení svých dovedností i k zájmu o zodpovědné dokončení práce.

Různými způsoby sebehodnocení i vzájemného hodnocení vedeme žáky k umění zhodnotit práci svou i práci ostatních.

Zadáváním přiměřených úkolů v souvislosti s důsledným uplatňováním požadavku vytrvalosti, důslednosti a odpovědnosti v práci rozvíjíme pracovní-morální vlastnosti žáků.

Režimové požadavky

Do náplně práce družiny náleží zájmové, rekreační a odpočinkové činnosti, které se vzájemně prolínají, a po domluvě s rodiči také čas věnovaný přípravě žáků na vyučování. Tyto činnosti zajišťujeme denně v době po ukončení pravidelného vyučování do 15:30 hodin, kdy poslední děti odcházejí domů.

Práce družiny vychází z ročního plánu školy. Práci realizujeme dle konkrétních měsíčních plánů činnosti.

Výchovné a vzdělávací činnosti družiny

Výchovně vzdělávací činnosti družiny se prolínají činnosti spojené se sebeobsluhou, dodržováním hygienických návyků, dodržováním pravidel chování a bezpečnosti a udržováním pořádku v prostorách i osobních věcech, činnosti spojené s rozvojem osobnosti a sociální výchovy (spolupráce a soutěživost, komunikace, poznávací schopnosti, kreativita, sebepoznání apod.) a environmentální výchovy (lidské aktivity, životní prostředí, vztah člověka k prostředí atd.).

Družina realizuje výchovně vzdělávací činnost formou odpočinkových, zájmových a rekreačních činností, umožňuje žákům přípravu na vyučování.

Odpočinková činnost

Odpočinková činnost se zaměřuje na uvolnění žáků. Skládá se z činností, které nevyžadují od žáků velkou míru pozornosti. Žáci využívají společenské hry, hračky, stavebnice, poslouchají hudbu či sledují dětské filmy a pohádky, atd... Za pěkného počasí využívají areál hřiště a školní zahrady, kde jsou k dispozici dětské průlezký, kola a skákací trampolína.

Zájmová činnost

Náplní zájmové činnosti jsou zejména výtvarné práce, práce s papírem a keramickou hlinou, modelování, stolní a společenské hry, práce se stavebnicemi, soutěže, kvízy, hry a hádanky. Uplatňujeme také plán sociální integrace zařazováním her a soutěží spojených s nakupováním, dopravou a cestováním, se znalostí důležitých objektů ve městě. Na školní zahradě uplatňují žáci pravidla bezpečné jízdy na kole spojené s praktickým nácvikem.

V rámci školní družiny pracuje zájmový keramický kroužek. Na zájmové kroužky v rámci školy jsou žáci z družiny jednotlivě uvolňováni.

Rekreační činnost

Náplní rekreační činnosti ve školní družině jsou především různé sportovní aktivity realizované na sportovištích školy (školní hřiště, tělocvična), případně na městských sportovištích (lehkoatletický stadion, zimní stadion). V školní zahradě realizujeme různé hry, soutěže a další aktivity, jejichž prostřednictvím zajišťujeme rekreaci i oddech žáků.

Příprava na vyučování

Přípravu na vyučování po domluvě s rodiči plně podřizujeme požadavkům vyučujících, s kterými jsme v těsném kontaktu. Žáci si podle svého zájmu mohou psát domácí úkoly.

Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Při zajišťování podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví žáků školní družiny vycházíme z obecně závazných předpisů pro resort školství, které jsou rozpracovány na místní podmínky školy ve školním řádu a vnitřním řádu školní družiny. Těmto požadavkům odpovídá komplex organizačních opatření, kterými je činnost školní družiny realizována (denní režim, doprovod žáků nebo samostatné příchody a odchody a další organizační prvky).

Součástí BOZ je průběžné poučení žáků o dodržování zásad bezpečnosti ve škole a ve školní družině i mimo ni během rekreačních, sportovních, zájmových a dalších aktivit. Tato poučení jsou písemně zaznamenávána. V souvislosti s tím vyžadujeme striktní dodržování těchto zásad v zájmu zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků.

Požadavkům bezpečnosti žáků a ochrany jejich zdraví odpovídá rovněž prostředí a prostory užívané k realizaci činností školní družiny (klubovny, chodby, jídelna, tělocvična, dílna, třídy, hygienická zařízení, ...) a vybavení těchto prostor (lavice, stolky, židle, skříňe, křesla, pohovky, ..., ale také bezpečné pomůcky a materiál). S tím souvisí také dostatečné osvětlení, optimální vytápění (a větrání) a hygienické vybavení (mýdlo, ručníky, toaletní papír apod.), které je v souladu s požadavky na zajištění hygieny a zdraví dětí. Pokud školní družina pro svoji činnost využívá odborné učebny, řídí se příslušnými řády pro tyto učebny. Zajištěna je rovněž okamžitá dostupnost prostředků první pomoci příručními lékárnami.

Hodnocení žáků

Žáci jsou hodnoceni převážně ústně. Využíváme jednoduché způsoby sebehodnocení i vzájemného hodnocení, kdy předem vycházíme ze stanovených hodnotících pravidel, které zadá skupinová vychovatelka podle typu činnosti. Při hrách a soutěžích jsou odměnou diplomy či drobné odměny.

Vnitřní řád školní družiny

Obsah :

- I. Organizační pokyny
  - 1. Úvod
  - 2. Přihlašování a odhlašování
  - 3. Organizace činnosti
- II. Pravidla chování žáků
  - Práva žáků
- III. BOZP
- IV. Závěr

I. Organizační pokyny

1. Úvod

Vnitřní řád školní družiny je sestaven na základě ustanovení §30 zákona č.561/2004 Sb. za účelem stanovení práv a povinností pro žáky, kteří z důvodu zaneprázdnění rodičů nebo z důvodu čekání na dopravní spoje mohou využívat družinového zařízení. Současně s právy a povinnostmi žáků jsou obsahem tohoto řádu všechna organizační opatření tak, aby byl zajištěn plynulý a kvalitní provoz školní družiny.

Školní družina se ve své činnosti řídí zejména vyhláškou č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

Školní družina (dále ŠD) tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. ŠD není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků, částečně také dohledu nad žáky.

Činnost družiny je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy a speciální základní školy. K pravidelné denní docházce mohou být po domluvě s ředitelkou školy přijati i žáci druhého stupně základní školy a žáci Praktické školy dvouleté.

2. Přihlašování a odhlašování

Do školní družiny jsou přijímáni žáci na základě řádně vyplněného zápisového lístku. V případě, že přihlášených žáků je více než jsou možnosti školní družiny, rozhodne ředitelka školy o případném nezařazení žáka.

Předávání informací rodičům, přihlašování a odhlašování žáků školní družiny zajišťuje vychovatelka příslušného oddělení.

Rodiče (resp. zákonní zástupci) žáka přihlášeného k pravidelné docházce do družiny sdělí vychovatelce příslušného oddělení rozsah docházky a způsob odchodu (doprovod) žáka z družiny. Tyto údaje zaznamenají na zápisním lístku.

V docházkovém sešitě je zaznamenáván příchod žáka do školní družiny i jeho odchod. Docházka přihlášených žáků do školní družiny je povinná podle zápisního lístku. Omluvu nepřítomnosti žáka v družině, odchylky od docházky nebo pokud má žák

odejít ze školní družiny jinak či s jinou osobou, než je obvyklé a je uvedeno na zápisním lístku, sdělí rodiče vychovatelce příslušného oddělení písemně předem. Zákonný zástupce oznámí včas vychovatelce příslušného oddělení předem známou nepřítomnost žáka v družině, změnu bydliště, odhlášení žáka apod..

Odhlášení žáka provedou rodiče písemně u vychovatelky příslušného oddělení. Tato skutečnost se zaznamená do přehledu výchovně vzdělávací práce.

V případě porušení vnitřního řádu žákem má ředitelka právo vyloučit tohoto žáka ze školní družiny.

Činností družiny se mohou po domluvě s vedením školy zúčastňovat i žáci nezařazení do družiny, pokud se této činnosti neúčastní plný počet žáků zařazených do družiny, stanovený pro oddělení nebo skupinu.

3. Organizace činnosti

Družina realizuje výchovně vzdělávací činnost ve výchově mimo vyučování zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností; umožňuje žákům přípravu na vyučování.

Školní družina je otevřena od pondělí do pátku od konce vyučování (11.40 hodin) do 15.30 hodin.

Z hlediska zdravotních a stravovacích návyků je nutné, aby žák zdržující se v družině i po 14.00 hod. měl zaplacený obědy.

Po vyučování přebírají žáky skupinové vychovatelky od vychovatelek ze školní družiny.

Na nepovinné předměty a kroužky jsou žáci uvolňováni dle potřeby.

Odchody žáků ze školní družiny probíhají v době od 11.40 hodin do 15.30 hodin.

Rodiče jsou povinni si vyzvednout žáka nejdéle do 15.30 hodin. Provoz končí v 15.30 hodin. Při nevyzvednutí žáka do stanovené doby rodiči vychovatelka nejdříve podle možností informuje telefonicky rodiče žáka a osoby uvedené na přihlášce žáka do ŠD, pokud je tento postup bezvýsledný, po ukončení provozu školní družiny se obrátí na OSPOD nebo Policii ČR. Neposílá dítě samotné domů.

O provozu školní družiny v době řádných prázdnin v průběhu školního roku rozhoduje ředitelka školy. Před každými prázdninami rozdají s dostatečným předstihem vychovatelky školní družiny všem žákům navštěvujícím družinu písemné sdělení o provozu školní družiny v době prázdnin tak, aby rodiče těchto žáků byli včas a přesně informováni. Do kluboven školní družiny rodiče ani ostatní návštěvníci nevstupují.

S řádem družiny seznamuje vychovatelka na začátku školního roku rodiče zapsaných žáků i žáky samotné. Tento řád je vyvěšen v odděleních družiny.

II. Chování žáků

Své ošacení (obuv a svrchní oděv) a aktovky ukládají žáci družiny na určené místo. Věci, které je možno zaměnit, je třeba řádně označit.

Žáci se přezouvají do vhodných přezůvek, v kterých chodí v prostorách budovy.

Kolektiv žáků se po budově pohybuje spořádaně za dozoru vychovatelky.

Žák bez vědomí vychovatelky oddělení družiny neopouští. Doba pobytu žáka v družině se řídí údaji uvedenými na zápisním lístku. Za žáka, který byl ve škole a do družiny se nedostavil, vychovatelka neodpovídá.

Žáci navštěvující družinu jsou povinni řídit se pravidla chování podle školního řádu, řídit se řádem družiny a pokyny vychovatelky, dodržují bezpečnostní předpisy, se kterými byli seznámeni.

Práva žáků

Jsou stanovena školním řádem.

III. BOZP

Pro činnost družiny platí stejná ustanovení o BOZP jako ve školním řádu, pokud ŠD pro svoji činnost využívá odborné učebny, řídí se příslušnými řády pro tyto učebny. Žáci přihlášení do ŠD jsou poučeni o BOZP a záznam o poučení je uveden v třídních knihách jednotlivých oddělení.

Žáci dodržují pravidla hygieny.

IV. Závěr

Vnitřní řád školní družiny je závazný pro žáky, pracovníky školy i pro rodiče žáků. Žáci jsou s jeho obsahem seznámeni prostřednictvím družinových vychovatelů. Dokladem o tom je zápis ve výchovných přehledech.

Pod pojmem žák je rozuměn žák i žákyně, pod pojmem rodiče jsou rozuměni zákonní zástupci žáka, pod pojmem vychovatelé jsou rozuměni vychovatelé i vychovatelky.

Tento vnitřní řád školní družiny nabývá platnosti dnem 1.9.2012

V Moravské Třebové dne 28.8.2012

.....
Mgr. Jitka Kánská
ředitelka školy